

Siniša Stričević i Mirko Erdelji u 250. jubilarnoj emisiji *Ravnopravno ali stvarno*

Početak

Humanitarna pitanja i pitanja osoba sa invaliditetom najmanje su atraktivna kod novinara. To je tema koja ne povećava slušanost, gledanost, čitanost. Tako je gotovo u svim medijima u našoj zemlji, a sporadični tekstovi i emisije nestručno odrađeni još više su udaljile osobe sa invaliditetom od medija.

Situacija u našem gradu ništa nije bila bolja pre šest sedam godina. Radeći najpre teme koje se tiču humanitarnih organizacija, pomislio sam zašto ne bismo pokrenuli emisiju koja se bavi pitanjima osoba sa invaliditetom.

Istina i sam sam malo znao o ovoj tematici, a malo ko je mogao da mi pomogne. Sećam se kada sam pitao predsednika jednog udruženja koje okuplja osobe sa invaliditetom koja udruženja postoje i rade na našem području dobio sam ovakav odgovor.

- Dakle imaš moje udruženje, imaš paraplegičare, imaš Terezu ne znam koje je to njeno udruženje, imaš na apatinskom putu gluve i to je to.

Ta jedna rečenica oslikala je beznade u kojem žive osobe sa invaliditetom u našem gradu. Pored toga što u to vreme nisu ni znali koja udruženja postoje i rade, predstavnici udruženja, čelni ljudi organizacija klasifikovali su osobe sa invaliditetom po dijagnozama minimizirajući njihov status i postojanje, protiv toga sada se bore.

Problemi su bili brojni i nagomilani, a osobe sa invaliditetom marginalizovana kategorija stanovništva.

Najpre je trebalo okupiti i upoznati sve predstavnike organizacija koje okupljaju osobe sa invaliditetom, a tek zatim locirati sve probleme.

Nastavak

Bez lažne skromnosti, ali upravo u emisijama *Ravnopravno, ali stvarno* predstavnici organizacija iskristalisali su svoje probleme i potrebe i formirani su zajednički zahtevi. Svi čelnici bili su jedinstveni u svojim zahtevima, otkloniti arhitektonske barijere, rešiti problem prostorija, rešiti finansiranje organizacija, obeležiti parking mesta, za vozila koje koriste osobe sa invaliditetom. Dugo vremena pokušavali smo da dopremo do svesti čelnika lokalne samouprave, ali bezuspešno. Istina vredno su oni sve zapisivali u svoje sveske, ali ništa nije realizovano. Bezuspešno sam pokušavao da u emisiju dovedem predsednika opštine, načelnika za društvene delatnosti, ali ništa od toga. Istina nije sve bilo tako crno. Za sve aktivnosti oko realizacije emisija imao sam podršku od tadašnje direktorice Informativnog centra Anite Beretić, a neki predlozi koji nisu imali podršku u lokalnoj samoupravi rešavani su u republici na njenu inicijativu, tačnije na inicijativu osoba sa invaliditetom iz naše opštine. Bio je to period velikog volonterskog rada i period skretanja pažnje na još jednu ne malobrojnu kategoriju stanovništva koja čini više od 10% populacije.

Period o kome sam malo pre govorio bio je Servantesov period borbe protiv vetrenjača. Udruženja koja okupljaju osobe sa invaliditetom sa predstavnicima lokalne samouprave komunicirali su kroz medije, tačnije emisiju *Ravnopravno, ali stvarno*. Obećanja je bilo na pretek, a akcije malo. U tom periodu pomoć udruženjima pružaju i predstavnici Centra za samostalni život invalida Srbije i organizuju razne radionice, a veliku podršku udruženja dobijaju od defektologa zaposlenih u Školi za osnovno i srednje obrazovanje sa domom „Vuk Karadžić“. Tada su se desili i jedni od mnogobrojnih izbora. Naravno da niko nije škrtao u tom periodu na obećanjima, rekli bi smo već viđeno, ne jednom već mnogo puta.

U to vreme zamolili su me iz jedne političke stranke da organizujem susret predstavnika organizacija koje okupljaju osobe sa invaliditetom i predsedničkog kandidata Jovana Slavkovića. Znao sam reakciju većine:

- Sada su nas se setili pred izbore, a posle će nas zaboraviti.

Iskren da budem i ja sam se toga pribojavao i dvoumio se da li da to uopšte organizujem, jer gotovo sam bio siguran da su ovi ljudi u pravu. Ali pomislio sam do sada smo se bezuspešno borili da nešto uradimo u našoj opštini, pa možda ne bi bilo zgoreg da bar iznesemo sve probleme neka ih što više ljudi čuje.

Svi mi smo se prevarili, jer gospodin Jovan Slavković, saslušao je sve probleme, a dolaskom na čelo Opštine krenuo je u njihovo rešavanje. Traženo je da se otkloni bar jedna arhitektonska barijera u pošti, banci, zdravstvenoj ustanovi, prodavnici, to je i odradjeno, ali mnogo više, barijere su otklonjene gotovo svugde gde je za to bilo mogućnosti, postavljeni su zvučni semafori. O projektu personalne asistencije govori se u celoj Srbiji, a somborska opština uzima se za primer. O dostignućima, aktivnostima i delima ovog čoveka najbolje govore reči većine osoba sa invaliditetom

- Ovaj čovek uradio je više nego svi predsednici opština zajedno do sada.

Još kada bi se rešilo pitanje prostorija za rad i okupljanje osoba sa invaliditetom ove aktivnosti bile bi krunisane, ali bez obzira gospodine Slavkoviću svaka čast za sve što ste uradili po pitanju osoba sa invaliditetom.

Nastavak 1

Iako su stvari krenule na bolje, pogotovo što je otpočelo i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, opet je naša opština perjanica po tom pitanju sa preduzećem Rehabit bum, ima još mnogo prostora za delovanje.

Stvoreni su preduslovi što se tiče uključivanja osoba sa invaliditetom u društvo, ali da li je to tako.

Naše ankete pokazuju da osobe sa invaliditetom treba smestiti u ustanove, tako misle naši sugrađani, da li je to ostvarivanje zagarantovanih ljudskih prava?

Da bi sugrađani prihvatili osobe sa invaliditetom treba da ih upoznaju, jer ogromne predrasude vladaju i sa jedne i druge strane.

Osobe sa invaliditetom opterećene svojom invalidnošću su povučene u sebe i ne žele sažaljenje drugih. Mnogobrojni problemi su na njihovim plećima: siromaštvo, šta će biti sa njima kada ne bude imao ko da se brine o njima. Povlačeći se u sebe uzimaju pasivnu ulogu u društvu, a samim tim skreću pogled javnosti sa njih, ali samim tim najviše štete sebi i drugim osobama sa invaliditetom, jer ako nisi prisutan kao da te i nema. Niko se neće boriti za tebe, ako se sam ne izboriš za svoja prava, a još ako to i ne želiš...

Sa druge strane građani su malo informisani o osobama sa invaliditetom, njihovim zdravstvenim problemima, životom, potrebama i velika je doza straha kako im prići i šta uraditi, tako da ove dve kategorije stanovništva ostaju udaljene jedna od druge.

Kako dalje?

Šta uraditi i može li se ovo promeniti? Rekao bih po sadašnjoj situaciji teško.

Sama udruženja malo rade na motivaciji svojih članova, a mediji koji bi trebali da povežu dve kategorije stanovništva da upoznaju jedne sa drugima nisu spremni niti imaju motiva to da urade.

Da li mi imamo emisije na državnim televizijama, koje bi skinule ogromne predrasude, koje bi upoznale stanovništvo sa životom i problemima osoba sa invaliditetom? Nema ni jedne.

A na lokalnom nivou gotovo da nikoga to ne zanima, kada oni veći to ne rade zašto bi se to radilo na lokalnu.

Svi su svesni značaja informisanja uopšte pa i o životu osoba sa invaliditetom, ali meni je nepojmljiva činjenica da se svi slažu sa tim da informisanja treba da bude, ali da to niko neće da finansira.

Gotovo šest meseci pokušavam da pronađem sredstva za finansiranje emisija *Ravnopravno, ali stvarno*, bilo televizijskih ili radijskih. Još uvek niko nije spreman da finansira ovakvu vrstu programa.

U zakonu o informisanju u tački pet stoji da informacije moraju biti dostupne svim kategorijama stanovništva, pa tako mnogi govore da su mediji dužni da obezbede ovaj deo programa, dok oni u medijima to drugačije tumače.

Zvuči gotovo neverovatno i da uprkos pet godina rada na emisijama *Ravnopravno ali stvarno*, još nije rešeno pitanje realizovanja i finansiranja ove vrste programa. Iz godine u godinu povlači se ovo pitanje, samo ne znam dokle?

Preporuka za kraj?

Na kraju ove emisije preostaje mi samo da konstatujem da je u poslednje dve tri godine u našoj opštini uspešno funkcionisala sprega svih zainteresovanih starana uz izuzetan doprinos lokalne samouprave na čelu sa doktorom Jovanom Slavkovićem. Učinjeni su veliki koraci, ali prostora za aktivno delovanje ima još dosta jer osobe sa invaliditetom nisu uključene u društvo, žive u svojim domovima uz svoje najbliže, a nažalost mnoge su i fizički i psihički zlostavljane, a velika većina su asocijalne ličnosti. Neki su počeli da se uključuju i angažuju u radionicama udruženja, ali to je samo mali broj. Zadatak svih nas je da pridobijemo ove ljude, oni su deo naše zajednice i moraju se uključiti i biti ravnopravni članovi iste. To je možda i najteži zadatak koji nam predstoji kada govorimo o osobama sa invaliditetom i zato krenimo odmah u njegovo rešavanje.